SALON SEUDUN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto 14.10.2015 klo 10:00
HE30/2015vp/asiantuntijapyyntö

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen tehdään hyvin kireällä aikataululla merkittäviä leikkauksia. Leikkausten perustelu sillä, että toimintatapoja on uudistettava, on sinänsä looginen. Tosin loogisempaa olisi ensin sopia tai päättää uudistuksista lainsäädäntöön, joilla rahoitusleikkausten toteuttaminen on mahdollista. Nyt toteutusjärjestys on päinvastainen. Leikkaukset toteutetaan ensin ja toiminnalliset muutokset mahdollistava lainsäädäntö vasta kaikkien rahoitusleikkausten jo toteuduttua.

Koska ammatillisen koulutuksen sääntelyä ei ole millään tavalla purettu, ovat koulutuksen järjestäjien ainoat keinot kustannusten pienentämiseksi opetusmäärän vähentäminen ja ryhmäkokojen kasvattaminen. Vastaavasti Opetus- ja kulttuuriministeriön virkamiesten lausuntojen mukaan ainoa ministeriön käytettävissä oleva rahoitusleikkauskeino on koulutuksen yksikköhintojen pienentäminen.

Joka tapauksessa olemme tilanteessa, jossa kaikki Suomen yli 180 ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen järjestäjää suunnittelevat ja toteuttavat omalla tavallaan muutoksia, jotka voitaisiin toteuttaa huomattavasti pienemmällä työmäärällä ja ennen kaikkea edullisemmin laatimalla ammatillisen koulutuksen reformiin tarvittava lainsäädäntö ennen rahoitusleikkauksia tai vähintäänkin samanaikaisesti niiden kanssa.

Tulevaan reformiin sisältyvä nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen yhteen saattaminen on erinomainen uudistus. Sillä voidaan tehostaa molempien koulutusmuotojen toimintaa ja vähentää päällekkäisyyksiä niin koulutuksen toteutuksessa kuin sen hallinnoimisessakin.

Työvoimakoulutuksen rahoitukseen suunnitellut muutokset ovat vaikutuksiltaan kaksijakoisia. Positiivista on, että rahoituksen mahdollinen siirtyminen Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaukseen helpottaa opetuksen suunnittelua ja toteutusta. Tämä tosin edellyttää sen, että rahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjille samoin perustein kuin muussakin ammatillisessa koulutuksessa (opiskelijatyöpäiviin tai opiskelijatyövuosiin perustuvana valtionosuutena). Riskinä puolestaan on, että yhteys työmarkkinoiden tarpeeseen ja työttömien työnhakijoiden ohjautumiseen koulutukseen katkeaa. Keskeisiä kysymyksiä ovat: kuinka saadaan koulutustarjonta ja työttömien työnhakijoiden koulutustarpeet kohtaamaan; sekä kuinka jatkossa ohjataan työnhakijoita koulutuksen

Venemestarinkatu 35, 24240 Salo
p. (02) 7704 1 • etunimi.sukunimi@sskky.fi
www.sskky.fi

pariin. Onko työvoimahallinnon viranomaisilla enää mahdollisuutta osoittaa työnhakijoille koulutuspaikkoja? Myös työttömien hakeutuminen koulutukseen vaikeutuu, jos osaan koulutuksista hakeudutaan OKM:n tai koulutuksen järjestäjien kautta ja osaan työvoimahallinnon kautta. Olipa lopputulema mikä tahansa rahoituksen ja opiskelijoiden koulutukseen ohjaamisen jakautuminen kahden ministeriön kesken lisää merkittävästi byrokratiaa ja hallinnollisia kustannuksia.

Salon seudulla suurin rakennemuutos on kohdistunut ICT-alalla työskenteleviin ihmisiin. Alalta vapautunut työvoima voidaan koulutuksen näkökulmasta jakaa selkeästi kahteen kohderyhmään. Ensimmäisessä aallossa työttömiksi on jäänyt suuri joukko tuotannollisen työn tekijöitä, joilla joko on ammatillinen koulutus tai ei ole lainkaan peruskoulun jälkeistä tutkintoa. Tälle kohderyhmälle tehokkaimmaksi uudelleentyöllistymiskeinoksi on osoittautunut kouluttautuminen uuteen ammattiin – useimmiten ammatillisessa koulutuksessa. Tätä mahdollisuutta ei pidä heikentää.

Toisessa aallossa ICT-alalta työttömäksi on jäänyt ja jäämässä suuri joukko opisto- tai korkea-asteen koulutuksen saaneita toimihenkilöitä, joille ammatillinen koulutus ei muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta juurikaan tarjoa varteen otettavaa uudelleenkouluttautumisvaihtoehtoa. Todelliset vaihtoehdot uudelleen kouluttautumiseen (ja/tai uudelleen työllistymiseen) ovat Salon talousalueen ulkopuolella, jolloin riski heidän osaamisensa siirtymisestä pysyvästi alueen ulkopuolelle on suuri. Tällä on kaksi merkittävää vaikutusta alueen taloudelliseen toimeliaisuuteen: veronmaksajien määrä pienenee ja alueen houkuttelevuus uusille yrityksille vähenee osaavan henkilöstön saatavuuden heikkenemisen kautta.

Rakennemuutoksista on tulossa pysyvä olotila. Työelämän muutokset johtavat siihen, että tarve kouluttautua uuteen ammattiin kohtaa työntekijöitä entistä useammin. Kaikkien, mutta erityisesti ammatillisen koulutuksen järjestelmien on oltava sellaisia, että ne mahdollistavat elinikäisen oppimisen ja tarjoavat mahdollisuuden mukautua ammattirakenteen muutoksiin.

Salon kaupungin puolesta

Olli-Pekka Juhantila
Kuntayhtymän johtaja
Salon seudun koulutuskuntayhtymä